Рік II. Пятниця, 6. червня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-30
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол. 5 чеських корон = 1 зол. 5 слов. кор. = 1 зол.

12.000 полонених на Креті

БЕРЛІН, 5. 6. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

В боях на острові Креті по дотеперішнім обчисленню забрано в полон понад **8.000 англійців і кругло 4000 греків.** Здобуто багато панцирних возів і гармат, як також велику кількість муніції, однострої та тяжкі кораблі.

Летунство бомбардувало вчора промислові обєкти у ґрафстві Ессексу й у Південній Англії. На північний схід від **Оркнейських островів** боеві літаки затопили минулої ночі торговельний корабель місткости 4.000 тон і важко ушкодили перед північним побережжям **Шотляндії** два великі вантажні кораблі.

Вночі на 3. ц. м. торпедні літаки поцілили двічі один більший анґлійський боевий корабель. Успішні налети спрямовано минулої ночі на харчеві маґазини в Гол та на портові уладження на англійському південному й східньому побережжі.

В **Північній Африці** оживлена обостороння перестрілка під **Тобруком.** Ескадри німецьких спадних і нищильних літаків заатакували знову 2. ц. м. обєкти в **Тобруці,** знищили у пристані один вантажний корабель і влучно поцілили становище англійської протилетунської артилерії.

Ворог не налітав ні вдень, ні вночі на терени Великонімеччини.

В часі від 29. V. до 3. VI. ворог утратив **20 літаків,** з того 14 у повітряних боях, 2 зістрілили мінолови, решту знищено на землі. В тому часі пропало 10 власних літаків.

Великі втрати анґлійської фльоти

БЕРЛІН, 5. 6. — Як білянс затоплених кораблів, так і листа втрат военних кораблів у місяці травні — це дуже сумна картина. Англія втратила у травні такі военні кораблі: німецькі морські й повітряні збройні сили затопили **один дреднавт, 7 кружляків, 11 нищильників, 7 швидких човнів, 3 помічні кружляки, 4 підводні човни, 6 стежних човнів.** Італійські морські та повітряні збройні сили затопили **5 кружляків, 2 підводні човни, 1 нищильник.**

Крім цього у травні ушкоджено розривними й запальними бомбами **2 лінійні кораблі, 2 літаконосці,** та більше число **кружляків, нищильників** і інших менших военних кораблів. Ці велитенські втрати военних кораблів дуже ослабили англійську военну фльоту, бо нема чим їх заступити. Через те корабельні транспорти, що плнвуть до Англії, мають чимраз слабшу охорону. Бій за Атлянтик стає для Англії чимраз важчий внаслідок переваги німецького летунства над англійською фльотою.

——o——

Завзятий опір в Абисинії

РИМ, 5. 6. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

Італійські літаки бомбардували вночі на середу летовища на острові **Мальті.** У **Східній Африці** триває завзятий опір і невтомна боева діяльність італійських військ, головно рухливих батав. В районі **Ґалля й Сідамо** — гарматна перестрілка над рікою Омо.

——o——

Бомбардування Бейруту

ВІШІ, 5. 6. — В середу ранком в год. 6.45 чотири анґлійські бомбовики налетіли на Бейрут. Вони скинули бомби на будинки й збірники концерну Шел. Знищено один зі збірників, будинки концерну Шел загорілися. Підчас цієї другої атаки на Бейрут зранено одного французького старшину та одного вояка.

Маршал Петен про фахові орґанізації

ВІШІ, 5. 6. — У розмові з представниками фахових організацій заявив маршал Петен, що сперта саме тепер на зовсім нових основах організація фахівців стане одним із найважніших чинників господарської перебудови Франції. Ця організація стане разом із організацією громад і округів основою нового державного ладу. Вона виплнває з духу французького народу, з його замилування до праці і справедливости. Він закінчив свої слова ось таким зазивом: „Робітники, ремісники, техніки, урядовці й робітниці, забудьте про все те, що вас ділило у минулому і дайте великий приклад співпраці. Зеднайте ваші серця, уми й змагання, щоб створити такі свої організації, на які заслуговує нова Франція.

——o——

Частинне перемиря Іраку

БЕЙРУТ, 5. 6. — Від суботи год. 18-ої прийшло до перемиря на відтинку багдадського фронту. На інших фронтах боротьба йде далі. Бедуїнські племена рішили також не уступати з поля бою. В Моссулю йде підготова, щоби знищити джерела нафти в випадку, коли б зачалася офензива анґлійських військ на Моссуль.

Найважніше — зміст

Національна свідомість народу чи його частини — це вислід умовин, що тим чи іншим способом допомагають кристалізації національної свідомости. Часто з погляду національного інтересу більш побажані й кращі є тверді умовини, що гартують народній дух, ніж задушлива атмосфера, що присипляє національну свідомість.

Коли це ствержуємо, зовсім не стаємо на становище морального детермінізму, не вважаємо людини безвольною, безвідповідальною іграшкою умовин. Не входячи у розгляд складного питання національного ренеґатства, ствержуємо, що цей важкий гріх годі занадто похопно прощати людині, яка уважала себе українцем, але відцуралась свого народу під натиском обставин, хоча б і справді важких. Але чи можна винувати у недостачі національної свідомости того, хто ніколи її не мав? Коли ворог зумів ізолювати від політичних і культурних впливів українства якусь частину народу, де свідомість ще не пробудилася зовсім, або де вона була ще на дуже низькому рівні, то нема тут ренегатства, нема вини. Тому зовсім неправильно відсуджувати напр. від українства „калакутів", цебто наших братів, що внаслідок царської короткозорої політики та хитрощів польського духовенства перейшли у польський табор, заки ще на їхню землю дійшла хвиля української національної свідомости. Ще менше причин, щоб осуджувати їхніх нащадків, які вже виховалися під польськими впливами, у переконанні, що вони поляки. Таким самим промахом є накидуватися на селянина з якогось Богом і людьми забутого села Холмщини, що він несвідомий, що, мовляв, іде до УДК лиш тоді, коли попаде в біду і т. д.

Без власної культурної чи хочби господарської організації, без рідного друкованого слова, без своєї інтеліґенції, він не міг розвинути у себе поважної національної свідомости. Але, зберігаючи свою віру серед найважчого гнету, доказав він свою підсвідому, органічну приналежність до українського народу сильніше, ніж найшумнішими патріотичними фразами, заслужив на признання, пошану — і на терпеливу працю над розбудовою повновартної свідомости на тих здорових, твердих, хоч і невеликих основах.

Не маємо основи гніватися на селянина з якоїсь темної закутини Холмщини, Підляшшя, Посяння чи Лемківщини і тоді, коли він не стає відразу свідомим українцем, не зважаючи на наші зусилля. Замість нарікати на невдячний терен та опускати руки у зневірі, краще тоді поставити собі питання, чи наша освідомна праця поставлена на належному рівні, чи ми вживалися в середовище, над яким працюємо, чи пристосували до нього свої методи праці, чи говоримо мовою, зрозумілою для нього. Бо лиш зміст національної свідомости має бути один — засоби й методи її ширення мусять бути зіндивідуалізовані, пристосовані до кожного середовища.

Характеристика III-ої Республики

II.*)

Всі ті внутрішні переміни у сучасній Франції є одночасно осудом тієї самої політично-держ. системи, яка перейшла до історії під назвою III-ої республики та всього світу, звязаного з тим поняттям. Тому варто присвятити дещо уваги III-ій французькій республиці. До її повстання довела в 1870 р. французько-німецька війна, яку французи програли. Тоді то Національні Збори рішили одним голосом більшости замінити цісарство Наполеона III-го республикою. Крім дуже поважних зовнішньо-політичних причин цього рішення були також і внутрішні. Найважнішою з них було те, що все національне французьке громадянство було розбите на три табори, які не могли знайти спільної мови: на прихильників цісарства Бонапарте, монархістичних леґітимістів, що хотіли повороту старшої лінії Бурбонів, та орлеаністів, які були за монархією з нащадком молодшої лінії Бурбонів. Тому то — як заявив визначний орлеаніст Тієр, що був тоді головою уряду, а пізніше першим президентом, республика була тією державною формою, яка найменше розеднувала французів. Так то дійшло до перемоги і вкорінення III-ої республики на повних 70 літ, що було однозначне з перемогою міжнародніх капіталістичних, масонських та жидівських елементів над національною Францією.

Світова війна 1914—18 рр. зберегла існування III-ої республики й одночасно окружила її авреолею переможця. Але не треба ніколи забувати, що вона тільки тому не програла тієї війни, що Німеччина була тоді зайнята війною на два фронти. Остаточно про французьку перемогу рішили міліони трупів російських вояків, американське золото та внутрішне заломання Німеччини.

Ті самі сили, що до світової війни поневолювали Францію, почали після 1918 р. те саме робити з усією Европою. Так прийшло до війни з новою Німеччиною у 1939 р., що довела до упадку III. республики й одночасно виявили всю її слабість та нежиттєздатність. Під ударами німецької зброї заломилися і щезли з овиду ті буржуазійні жидівські, масонські та інші ліві елементи, що були опорою III-ої республики. Одначе їх остаточна смерть прийде щойно з остаточною перемогою Німеччини, що веде війну саме з тими самими силами в цілому світі.

III-та республика у Франції була не тільки своєрідними типом демократично-парляментарної республики. Вона була передусім своєрідним світом і під оглядом світогляду і своїх соціольоґічних підстав. Соціольоґічно III-та республика була тільки союзом французької фінансової буржуазії зі загальносвітовими капіталістичними елементами. Жидівство і масонство це були ті елементи, що давали їм суцільну єдність. У ділянці духовій III. республика прикривалася гаслами лібералізму і толеранції, щоби зручніше нищити всі універсальні і національні сутофранцузькі цінності від релігії аж до національної традиції і національних почувань. Тому III-та республика в ділянці духовій і загалом мистецької творчости підтримувала всі розкладові і декадентські під моральним та під національним оглядом течії, щоб таким чином затерти в свідомості французів границю між добром і злом. Все те відбувалося під прапорами „мистецтва для мистецтва" і умовного обєктивізму. Щойно після такої 35-літньої підготови III-та республика взялася за одно зі своїх головних завдань: у 1905 р. перевели закон про відділення церкви від держави, конфіскату церковного майна, усунення релігії зі шкіл і заборону духовенству взагалі займатися вихованням молоді.

Як політичний засіб панування фінансової буржуазії, III-та республика була під соціяльним оглядом одною з найбільше реакційних держав, що крім закону рентієрського заробітку не признавала ніякого ні морально-релігійного ні суспільного обмеження. Під оглядом соціяльного законодавства і робітничої зорганізованности справді поступовою державою була на европейському суходолі монархічна Німеччина, на эперед світової війни. Ніяка европейська монархія не брала такої участи в клясовій боротьбі проти робітників як III-та французька республика, що підчас страйків постійно вживала війська і пролила найбільше робітничої крови. На це звернув увагу на соціялістичному конґресі в Амстердамі в 1904 р. німецький соціяліст Бебель, який підчас дискусії з провідником французьких соціялістів Жоресом виразно заявив, що уряд III-ої республики є урядом клясовим, буржуазійним, що не рахується з народніми масами.

Капіталістичні, масонсько-жидівські коли, що були душею III-ої республики, бажали необмежного панування і не були пов'язані ніяким світоглядом і ніякими суспільними спонуками. Вони панічно боялися появи при владі якоїсь більшої індивідуальности, що могла стати самостійною від від них і тому їм небезпечною. Тому то уряд президента республики звели до суто репрезентаційних функцій. При тому згідно зі загальною тенденцією президентом III-ої республики майже завсіди ставали такі пересічні люди, що не могли бути небезпечними. Цю практику найкраще ілюструє вислів пок. Клеманса: „З двох кандидатів на президента республики завсіди голосую на дурнішого!" І дійсно між президентами III-ої республики майже не було ніяких визначних індивідуальностей. Під тим оглядом не було порівнання з тодішніми европейськими монархіями. Хоч монархії спиралось на засаді дідичности, проте загал европейських монархів між 1870—1918 р. р. мав куди більше визначних представників. Між усіми президентами III-ої республики були тільки три визначніші постаті: К. Періє, Пуанкаре і Мілеран. Перший з них зрікся президентури вже після одного року (1895), другий (1913—1920) почував себе на президентському фотелі мов лев у клітці, третього примусили уступити за його надто велику самостійність 3 роки перед закінченням його урядування (1924). Та побіч тієї маси сірих, але бодай нормальних людей, один з президентів III-ої республики — Дешанель (1920) був умово хворий. Чогось подібно не було в ніякій зі сучасних III-ій республиці европейських монархій.

М. К.

*) Гл. „Кр. Вісті" ч. 119.

Смерть цісаря Вільгельма II-го

ДОРН, 5. 6. — У середу 4. 6. ц. р. в год. 11.30 помер у Дорн у Голяндії колишній німецький цісар і пруський король **Вільгельм II-ий.** Безпосередньою причиною смерти Вільгельма II. став скорч легенів, спричинений зціпенінням крови в їх головних жилах. При смерті покійного була присявна його друга дружина княжна Герміна Шенайх-Каролят, єдина донька княжна Бравншвайґу і двоє внуків. На вістку про хворобу батька прибули до Дорн сини покійного, але після того, як покращав стан здоровля Вільгельма II., вони вернулися до Німеччини. Перед смертю покійний втратив свідомість і вже не вернувся до притомности.

Вільгельм II. вродився в Берліні 27. 1. 1859 р., як найстарший син цісаря Фридриха III-го та його дружини Вікторії, доньки англійської королеви Вікторії. В 1877 р. Вільгельм II. вступив як старшина до німецької армії. В 1888 р. він закінчив свою військову службу у ранзі ґенерал-майора і команданта 2. бриґади піхоти. Одночасно із своєю військовою службою Вільгельм II. закінчив 2-літню студію права і державних наук при університеті в Бон. Після того покійний відбув ще ґрунтовні студії в різних ділянках державної адміністрації. Дня 27. II. 1881 р. Вільгельм II. одружився з княжною Авґустою Вікторією Шлезвіґ-Гольштайн-Зондербурґ-Авґустенбурґ. З цього подружжя мав покійний одну дочку і 6-ох синів: Вільгельма, який пізніше став наслідником престолу, Айтеля Фридриха, Адальберта, Оскара та Йоахіма, котрий покінчив самогубством у 1920 р. Дня 9. III. 1888 р., після смерти свого батька цісаря Фридриха III-го, що панував 100 днів, Вільгельм II. став пруським королем і німецьким цісарем. 10. XI. 1918 р., після того як у Німеччині вибухла революція, Вільгельм II. виїхав до Голяндії, де на замку Амеронґен 28. XI. зрікся пруської королівської й німецької цісарської корони. Переможна антанта домагалася від Голяндії видати їй Вільгельма II., як „военного злочинця", та голяндський уряд **відкинув** такі нечувані досі претенсії. У 1920 р. Вільгельм II. перенісся на постійно до Дорн біля Утрехту. Після смерти своєї першої дружини, яка померла 11. IV. 1921 р., Вільгельм II. 5. X. 1922 р. одружився вдруге з вдовою княжною Герміною Шенайх-Каролят, що походить із старшої лінії князів Ройс.

Після свого виїзду до Голяндії Вільгельм II. відсунувся від усякої політичної діяльности. Перед смертю покійний висловив бажання, щоби його похоронили в Голяндії, в місці його останнього перебування.

З приводу смерти Вільгельма II. **Фірер** телеграфічно висловив своє співчуття дружині й найстаршому синові покійного, кронпрінцеві Вільгельмові.

—o—

Про суть цієї війни

Небаром появиться в Берліні нова українська книжка п. н. „Шляхами німецьких перемог", в якій німецькі автори писатимуть про проблеми і змагання за перемогу і новий лад Европи. Наш берлінський кореспондент надіслав нам декілька вимків з тієї публікації, між інш. статтю проф. д-ра Ф. Грімма, яку поміщуємо. — Прим. Ред.

Щоби розуміти суть цієї війни, треба поставити випадки в рямки історії. Бо сьогоднішні події — історичні. Фірер зрозумів це краще, ніж хтонебудь інший. У своїй книзі „Моя боротьба" поставив він свойому вчителеві історії зворушливий памятник вдячности. „Я навчився", пише Адольф Гітлер, „розуміти історію відповідно до її суті".

Чинником, що визначає життя народів є ідеї. Їх названо також „фіктивними ідеями", бо вони наче незмінні закони затримують свою важність упродовж століть.

Дві ідеї в першу чергу заважили на історії модерної Европи: англійська політика „рівноваги сил", політика, що безнастанно наставляла проти себе дві найсильніші потуги суходолу, Німеччину й Францію, щоб ніяка з них не зросла в силу, та не загрожувала передовому становищу Англії в світі, й друга політика, яку у Франції звичайно називають „традиційною", „клясичною", або „історичною", та яку французький письменник Моріс Барре назвав в одному великому залишеному творі „вічною тезою Франції", „фіктивною ідеєю історії Франції". Ця фіктивна ідея Франції зводиться до того, щоб в інтересі французької „безпеки" не допускати до німецької єдности.

Коли створена Бісмарком німецька держава на початку цього століття стала такою сильною, що здавалося, наче б вона почала загрожувати англійській світовомогутній позиції, почав англійський король Едвард VII. вести політику „entente cordiale" („сердечного порозуміння") та окружування Німеччини, що привело остаточно до війни 1914 р. Проте Англія завсіди вміла щадити англійську кров та своє світовомогутнє становище забезпечувати посвятою чужої крови. Так у 1914 р. була Франція призначена „суходільним мечем" Англії. Англійській політиці вдалось розбудити й переконати до війни проти Німеччини ті сили, що були носіями „традиційної" політики Франції та що від 1870 р. жили думкою відплати. Вже тоді послуговувалась Англія цими силами, щоби штовхати Францію до великої війни з Німеччиною за англійські інтереси.

І коли в 1933 р., після великого упадку 1918 р. та шкідливої господарки системних партій у Німеччині, Фірер взявся за відбудову Нової Німеччини, Англія протиставилась знов цьому історичному розвиткові та пробували, як за Едварда VII., окружит Німеччину. При цьому вміла вона, опираючись на міжнародньому жидівстві та масонстві, знов використати традиційну політику Франції, щоби вжити владні французькі круги в новій англійсько-французькій загальній війні проти Німеччини, війні, якою французький народ у своїх найширших масах ніяк не був захоплений.

Духова провідна верства у Франції схопилася знову, щоби підготовити французький нарід до нападу на Німеччину, за гасла, які називають у Франції „традиційною політикою" та які у французькому народі називають „заповітом Рішельє". У Франції вірять, що Рішельє, кардинал та державний канцлер Людвика XIII-го, залишив своїм наступникам заповіт, на основі якою альфою й омеґою цілої французької політики супроти Німеччини мусить бути одна ціль: не допустити до німецької єдности. В половині останньої війни, 25-го квітня 1915 р., видав відомий французький історик нових часів Жак Бенвій книжку, в якій ця політика в своїй найвиразнішій формі представлена впродовж століть та доведена до останньої формули: „Не допускайте до німецької єдности!"

Бенвій належав до мужів, що як Моріс Барре, Ґабріель Аното, Шарль Морра та інші мали найбільший вплив на духову підготову „переможного мира" в Версаї. В Версаї мали зруйнувати твір Бісмарка — німецьку єдність. Мали відновити німецьке малодержавництво, Німеччину розкласти на її найменші частини — Прусію, Баварію, Віртенберґ, Саксонію і т. д. Хотіли вернутись до вестфальського мира з 1648 р., що мав стати зразком версайського диктату. Також у війні 1914—18 рр. йшов ще раз змаг за німецьку єдність. Ще раз мусів боротись німецький нарід за те, що Бісмарк відважився виступати проти „вічного закону вестфальського мира", на основі якого в Німеччині не міг бути ніякий король, ніякий володар, ніякий вожд.

У Версаї не цілковито осягнено ціль — розбити німецьку єдність. Тому Бенвій написав уже в 1920 р. нову книжку, в якій дуже гостро скритикував мировий договір у Версаї. Цей будинок з карт розпадеться одного дня, коли Німеччина, обєднана одним проводом, напружить усі сили і підірветься, розбивати свої кайдани. Найперше Австрія обєднається з Німеччиною, бо Австрія німецька. Потім прийде черга на судетських німців, далі на Данціґ і коридор. І коли тоді Франція, зобовязана союзницьким договором, стане помагати Польщі, — назвуть її, тому що вимоги Німеччини до Польщі слушні, ще й „напасником".

Історичну місію визвольної політики Фірера найкраще можна зрозуміти в світлі цієї французької творчости. Бо сьогоднішня місія Фірера історична — це місія, якій ніяка сила на землі не може протиставитись.

Ціллю цієї місії є завершення німецького зеднання в одну великонімецьку державу та знищення мирових договорів у Версаї і Сен Жермен.

Це могутнє діло довершив Фірер до 1-го вересня 1939 р. — на диво світові — без війни, й уже здавалось майже, що Фірер як перший державний муж історії визволився від правила, яке звичайно уважають незмінним законом: що граничні стовпи ніколи не можуть бути пересунені без війни.

Також остання фаза німецької ревізії, Данціґ і коридор, мала бути поладнана без війни.

Та Англія цього не хотіла. Вона підбурювала Польщу при кінці березня 1939 р. до опору, обіцюючи їй разом із Францією збройну допомогу.

Так ось ведеться ця нова війна, ще раз за німецьке зеднання. І воно мусить бути виборене наперекір традиційній політиці Англії та Франції.

Ще раз упирається старий світ зі своїми закоріненими старими поглядами проти Німеччини, що змагає до висот, які не вимагають нічого іншого крім можливости жити в умовинах, які необхідні для життя нації. Це найприродніше право кожної вільної нації, право самому рішати про себе.

Так оформлюється остаточна суть нової війни. Це війна здійснювання німецької єдности у Великонімецькій Державі Адольфа Гітлера.

АНҐЛІЙСЬКІ АҐЕНТИ ПРИ РОБОТІ.

ТОКІО, 5. 6. — Японська аґенція Домеї подає, що японська влада безпеки викрила в Ганкав склад зброї та муніції, призначеної для протияпонської акції. Цей склад був приміщений в одній із каварень, яку провадив із доручення власника-англійця китаєць. Японська влада зложила протест в анґлійському консуляті.

—o—

АНҐЛІЙСЬКІ ВИКРУТИ.

НЮ-ЙОРК, 5. 6. — Часопис „Ню-Йорк Пост" в одній із своїх передовиць підчеркує, що всякі оправдання анґлійців для поменшення розгрому на Креті безпідставні. Для німців зайняття Крети має величезне статеґічне значіння, а анґлійці стратили там десятки тисяч вояків.

—o—

НІМЕЧЧИНА ПРО ФРАНЦУЗЬКО-АНҐЛІЙСЬКІ СПРАВИ

БЕРЛІН, 5. — Берлінські політичні круги стверджують, що нема ніяких дипломатичних взаємин між Францією та Анґлією, коли їх висловом вважати приявність уповноважених дипльоматів. Таку відповідь дістали закордонні кореспонденти в міністерстві закордонних справ. При тій нагоді німецькі політичні круги зазначили, що їх більше не цікавить решта анґлійсько-французьких взаємин. Німеччину більше цікавить практичне питання про те, які відносини запанують між Францією та Анґлією. Та при обмірковуванні тієї проблеми Німеччина не мала останніми часами найменших причин, щоби журитися.

—o—

МАЙСТЕРНА НІМЕЦЬКА АТАКА.

Останні слова анґлійського ґенерала.

МАДРИД, 5. 6. — До Ґібральтару прибули нові транспорти ранених анґлійських вояків. У звязку з тим один анґлійський журналіст розказував, що командант анґлійських військ на Креті ґен. Фрайберг так висловився перед анґлійськими журналістами про бої на Креті: „Це все жахлива правда, всякий спротив був неможливий". Опісля він додав, що наступ німецьких військ був так майстерно зорґанізований, що опір анґлійців заломився після першої німецької атаки. Після того анґлійці почали панічно втікати. Німецькі відділи входили на суходіл так скоро, що анґлійці навіть не могли очуняти.

—o—

З голосів преси

Скаґеррак — початком упадку анґл. фльоти

День 31. травня 1916 р. був для німецького народу у боротьбі за здобуття свободи на морях одним з найбільших днів слави. Це був день першої, підчас світової війни, дійсної зустрічі німецької фльоти з найбільшою у світі англійською фльотою. Морський бій під Скаґерраком виказав, що англійська фльота не є непорушною потугою. Тоді то Анґлія вела тісну бльокаду Німеччини, щоби змусити її голодом піддатись, не наражуючи своєї фльоти на боротьбу. Одначе Німеччина постановила спровокувати англійську фльоту і втягнути її до боротьби. Цю зустріч прискорило збомбардування німецькими кораблями англійських пристаней Ґрейт Ярмавт і Лавстофт, яке викликало в Англії обурення за безчинність англійської фльоти. Тому англійська фльота виплила зі своїх захисних портів (Скапа Фляв) на Північне Море, щоби знищити за одним ударом німецьку фльоту.

Німецьке командування сподівалося, що англійці дадуться зловити себе на гачок і під проводом армірала-шефа поробило належну підготову. Так то 31. травня 1916 р. прийшло до першої великої зустрічі обох фльот у проливі Скаґеррак. Німецька фльота виступила до бою з числом 21 великих боєвих і 6 старших лінійних кораблів; англійці мали 37 великих боєвих кораблів і 8 старших панцирних кружляків. Крім того у склад німецької ескадри входило ще 11 менших кружляків і 67 торпедовців; до англійської 26 менших кружляків, 74 нищильників і 7 фльотильних кораблів. Німецька фльота зуміла завдяки геніяльній кермі адм. Шера і завдяки боєвому духові німецького вояка довести до того, що саме ця розмірно нечисленна фльота затопила аж на 115.025 тон англійських кораблів тоді, як німецька фльота стратила тільки 61.180 тон. Ось так німецька фльота й нація доказала, що англійська фльота не всилі опертись його волі до свобідного моря.

Провідний німецький щоденник „Фелькішер Беобахтер" та інші німецькі часописи помістили ряд статтей на цю тему з висновками.

Цей бій під Скаґеррак — читаємо в „Ф. Беобахтер" — був найкращим доказом, що піднята боротьба за визволення моря зпід англійського імперіялізму була правильна. У 1916 р. в бою під Скаґерраком виявилось, що сила знання, дух і техніка — це цінності, проти яких не встоїться чисельна сила. Німб непереможности англійської фльоти захитався в основах саме з тим днем. І три роки пізніше Англія мусіла хоч-не-хоч уже погодитися з тією дійсністю, що Злучені Держави мають право мати фльоту такої самої величини. Це був саме наслідок програної Англії під Скаґерраком.

Давний німб всевладного панування Англії на морях пропав зовсім у сьогоднішній війні. Виповідаючи 3. вересня 1939 війну Німеччині, Англія хотіла направити Скаґеррак. Рахувала на те, що німецька фльота аж надто слаба, щоби відважилася на отверту боротьбу. Англійці сподівались, що їм удасться здушити Німеччину самою тільки бльокадою ще лекше ніж у світовій війні. Ще у жовтні 1939 р. Черчіль заявив, що німецькі підводні човни вже майже всі витоплені.

Але незадовго виявилася вся безглуздість англійських міркувань. Молода німецька фльота виказала знову свою високу вартість. Знову прийшло до того, що започатковано у Скаґерраку. Англія потерпіла на морях у часі цієї війни стільки невдач, що вже не вона бльокує Німеччину, лиш навпаки. Німецька морська, підводна і повітряна фльота заняла побережжя цілої Европи від Нарвіку аж до еспанського кордону і бльокує Англію та побиває її ще й на Середземному морі. Норвеґія, Дінкірхен, Крета, 115 мільйонів затоплених тон, вкінці затоплення найбільшого корабля „Гуда", що був гордістю англійської фльоти, це найкращі докази зросту сили німецької фльоти. Розвіялась колишня слава англійської фльоти, що повстала з переможних боїв під Трафальґаром. Зломив її Скаґеррак. І від того часу никне з дня на день панування Англії над морями. Упадок Англії, започаткований під Скаґерраком, сьогодні вже довершується на наших очах.

—o—

Значіння упадку Крети

Уся світова преса заговорила про здобуття Крети, при чому всі підкреслюють, що цей осяг, який не мав в історії рівних. Здобули впродовж 10 днів твердиню, що її постійно розбудовували греки ще перед війною і де англійці в останніх сімох місяцях робили найбільші оборонні приготування, — це дійсно нечуваний подвиг. Усі звертають увагу на вагу німецької повітряної фльоти, що стала на висоті завдань, перед якою не може встоятися найсильніша фльота. До того ще вказують на Крету, як на домінуючу позицію на Середземному морі. Її значіння можна порівняти хіба із значінням Суезького каналу, Нілевої дельти, чи Корфу.

Англійці стараються ослабити німецькі осяги між іншим атмосферичними причинами, немов би тих самих атмосферичних умовин не було в тому самому часі також для німців. Кожному ясно, що англійська фльота була розбита, решта втікла. Вона і не змогла добитися до Крети з допомогою не через непогоду, але тому, що новітня техніка й геройські зусилля німецького вояка розбили і фльоту і боєву ворожу силу на суші.

У „Фелькішер Беобахтер" з дня 1/2. червня ц. р. Вільгельм Вайс описує у статті під наголовком „Боротьба за Крету" цю боротьбу. Короткий зміст її ось такий:

„Англійці ще раз пробували — каже автор — стануги твердою ногою на суші та вдарити на Німеччину з-заду, як вже бачили, що якінебудь осяги на фронті виключені. Це був цілий змисл їх походу на Балкан і пуч у Біґгороді в дні 27. березня. Розгром Сербії і Греції розбив ці пляни. Ще була надія на Крету, як на останню позицію, що могла здержувати похід на Середземне море. Одинока сильно укріплена опора, ключевий пункт до Европи, Азії й Африки — як назвав Крету „Дейлі Телеграф" ще 20. травня. А „Таймс" назвав у дні 21. травня Крету найважнішою станицею, якої Англія не сміє за ніяку ціну втратити.

Таких статтей було в англійській пресі повно. Саме ці англійські голоси є доказом того, що англійці мусіли докладати найбільших зусиль до оборони Крети. Англія була добре підготована. Це тим більший доказ, що втрата Крети є катастрофою для Англії у повному значінні цього слова. Світ побачив ще раз, що перед німецькою технікою, якою кермує вповні свідомий цілі й здисциплінований вояк, нема сьогодні ніякаих перепон ні на суші ні на морі. Крета стала історичною подією, яка засвідчує про сумерк англійської непереможности на морях".

—o—

— В КАНАДІ надвижка пшениці, що її не можна продати, сягає 575 мільйонів бушлів. До того треба числитися, що й у цьому році надвижка буде неменша. Фармери мають тепер управну площу під пшеницю зменшити до 65 відс. минулорічного стану, а за кожний гектар облогу держава виплатить їм по 4 доляри. Згідно з побіжними обчисленнями держава виплатить у тій цілі разом 487,5 до 493,5 мільйонів долярів.

ПОДЯКА

За участь у похоронах бл. п. інж. Льва Шепаровича, вислови співчуття й квіти на його домовину — щиросердечно дякує Всім його Родина.

Літературна анкета „Фіґаро"

„Фіґаро" звернувся в жовтні 1940 р. до французьких письменників з такими питаннями: 1) Ваші останні пляни? 2) Чи був помилковим шлях, що ним ішла французька література до катастрофи? 3) Коли так, то чи вважаєте необхідним її оздоровлення? 4) Чи має письменник грати велику ролю в суспільному житті й яку саме? Котрий з літературних жанрів у сучасності є найбільш актуальним: роман, сатира, критика, поезія?

Анкета уявляє собою великий інтерес у звязку з тим, що сторонники нового ладу обвинувачують французьку інтелігенцію в тому, що вона несе відповідальність за „жалюгідний стан французької моральности". Отже „Фіґаро" звернувся до письменників з метою вияснити їх позицію.

Поль Клодель, католицький письменник Франції (драма „Благовіщення"), вважає, що література йшла мильним шляхом і вступить тоді на правильний, коли письменники уживуть усіх зусиль для прославлення Бога. На питання — в якій формі має проявитись оздоровлення літератури, Клодель відповідає: „Талант противиться всякому пристосуванню".

Драматург **Марсель Ашар** відмовляється складати вину на літературу за розгром Франції. **Франсіс Карко** пише: „Коли вважати, що наша література з 1514 по 1940 рр. була гнилою, то вона була лише відображенням окресленої епохи. Що ж торкається оздоровлення, то воно може завитись лише в результаті повного визволення думки. Без свободи — нема мистецтва".

Жерар Тауер: „Перед розгромом Франції було багато письменників, що роблять честь останньому 20-літтю в житті нашої країни. Були твори великі й гарні, були пересічні й капські. Але несправедливо було б твердити, що література в цілому сприяла впадкові моралі".

Ґабріель Шевалє, автор відомого сатиричного романа „Кльошмерль", відповідає: „Письменники змальовують обичаї суспільства — змініть ті обичаї й література зміниться. Роля творця окреслюється його творчістю" — пише Шевалє про ролю письменника.

Арман Салякру пише: „Наша доба є свідком або поступового вгасання цивілізації, або народження нового порядку". Коли йде про суспільну місію письменника, то Салякру каже: „Письменник не повинен жадати іншої ролі для себе, як тієї, яка окреслюється його власною індивідуальністю".

Д. Аміель заявляє: „Було б несправедливо заявляти, що французька література йшла по мильному шляху. Ми чесно й правдиво розкривали наші хиби перед усім світом, бо неможливо було їх більше ховати".

Ці голоси найбільш характеристичні. Назагал всі відповіді здержані й свідчать про те, що письменники Франції находяться на духовому роздоріжжі, ще не знайшовши себе. **Г. Т-ній.**

—o—

СПІВПРАЦЯ ФРАНЦІЇ В НОВІЙ ЕВРОПІ.

Париж, 5. 6. — Керманич французького народнього банку, Анрі Клерк, виголосив у Парижі виклад про співпрацю Франції в новій европейській господарці. Він вказав на факт, що вже недовго перед вибухом війни звертав увагу на потребу німецько-французької співпраці в господарській ділянці. Після програної війни ця справа для Франції стала необхідністю. Справа сировців і протибльокади тепер ще більш пекуча в Европі, ніж перед війною. Одинокий вихід з положення — це створення господарської спільности Европи, що не суперечила б національному характерові поодиноких держав. Для Франції необхідна співпраця, щоб піднести промисл, хліборобство й вивіз

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР

ЧЕРВЕНЬ.

6. Пятниця — Пр. Симеона.
7. Субота — Заупокійна субота.

— СВЯТО ВЕСНИ. В суботу, 7. червня ц. р. в год. 19-ій відбудеться у Кракові при вул. Льоретанській 18 СВЯТО ВЕСНИ, яке уладжує дітвора української школи в Кракові. Вступ від 1—3 зол. Дохід призначений на вакаційний табор. На це Свято Весни запрошує Українське Громадянство Кракова — Управа Української Школи.

— ДЕНЬ МАТЕРИ уладила 29. травня ц. р. українська школа в Горицях, пов. Ярослав.

— ІНЖЕНЕРИ-УКРАЇНЦІ зав. Сіменса в Кракові зложили 100 зол. на Фонд Допомоги Українському Студентству — замість вінка на могилу бл. п. інж. Льва Шепаровича.

— ТРОЙГЕНДЕРИ-УКРАЇНЦІ міста Кракова й округи! У власному інтересі явіться в урядовця Комісії Міста при УДК у Кракові, в урядових годинах, і то найдальше до 10. ц. м. Справа актуальна й важна!

— ПРОМИСЛОВЦІ-УКРАЇНЦІ (рівнож тройгендери промислових підприємств) прибудуть на сходини промисловців, що відбудуться в четвер 5. VI. ц. р. в год. 19.30 в домівці торговельників при вул. Льоретанській 18, II. пов.

— РОЗПИСУЄМО КОНКУРС на внутрішню відбову й зремонтування камяниці при вул. Майзельса ч. 1 (вхід із вул. Краківської). Оглядини потрібного ремонту за зголошенням у сторожа. Відповідні оферти предкладати до Українського Видавництва, Краків, Райхсштрассе 34, до дня 5. червня ц. р. включно. 3х

— ВПРАВНОГО КНИГОВОДА пошукує негайно УДК-Краків (Льоретанська 18). Платня згідно з умовою. Подання вносити негайно.

— ПРИ УСК-КРАКІВ відкрито секції спортових гор, каючництва та пливацтва. Вписи членів приймає спортовий референт при УДК-Краків та що середи й пятниці на площі при вул. Коперника.

— ДОПОМОГА УЧИТЕЛЯМ. Український Центральний Комітет у Кракові задумує в часі цих літніх ферій прийти з допомогою тим заслуженим учителям, що захитали своє здоровля фаховою й громадянською працею та вможливити їм побут та евент. лікування у відповідних гірських і підгірських околицях. Тому, що всі віллі в наших живцях тепер зайняті, просимо всю українську інтелігенцію, а зокрема наших священиків і учителів, що мешкають у здорових гірських і підгірських околицях, зголошуватися якнайскоріш, а найпізніше до 20. червня ц. р., до Українського Центрального Комітету, Краків, Зелена 26/5, хто міг би дати приміщення й евент. харч бодай на один місяць для одного, чи більше учителів(льок). Очевидно, що мешкання й харч будуть платні згідно з умовою. Для цієї цілі старається УЦК за потрібну кількість учительських допомог. — Ми глибоко переконані, що наша інтелігенція поставиться до цього нашого заклику з якнайбільшим зрозумінням та піде назустріч товаришам праці, що захитали своє здоровля в службі для Бітьківщини. — Відділ Шкільних Справ при УЦК.

— ГРОМАДЯН, що цікавляться творами наших мистців, повідомляємо, що продається оказійно картина О. Новаківського. Інформації: Краків, вул. Піски 53, м. 4., між год. 1—3.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили (в золотих): Масний Омелян, Ланьцут 30, Макар Кость, Рейовець 10, Гр.-кат. Пар. Уряд, Річиця 45.14, Курилівна П., Збиднів 5, Учителі волості Княжпіль, пов. Білгорай 30, Учителі Української Торг. Школи в Білій 100, Турей Іван 12, Пачковський Мирон, Льобурґ 6.40, Перхавич Ілько 3, Гончарський 44, інж. Мартинець 20. — З Дембіци: м-р Смолянецький Борис 5, Дубицький Юліян 1, Дубицька Юлія 1, Ортинський Петро 1, Гаврилюк Михайло 1, м-р Гнатик Евген 0.50, Тимчишин Михайло 0.50.

— НА ДИТЯЧИЙ САДОК у Кракові зложив дир. Мудрик Василь, Біліц, 20 зол.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили в Українському Видавництві в Кракові (в золотих): Українська народня школа, Холм 31.50, інж. Моровик Омелян, Соколів 50, д-р Кухтин П., Ст. Санч 50, Курилович В., Пінчів 10, інж. Ч. 12, збірка О. Зайцева в Томашеві Любл. 286, Пасічинський Маркіян, Нов. Санч 5, Комісар Мирон, Краків 1.50, Кульчицький Ів., Сіниця Рош. 2, збірка в церкві, Люблинець 36, Макух В., Рошнів 50, Синенько Ев., Варшава 20, О. Нащочин Йосиф, Ульвівок 10, о. Цуковський М. 10, Машник А. 10, Запевчик М. 10, о. Фіцко Д. 10, д-р Житомірський І. 50, Незнаний, Команча 2, Петрикевич, Варшава 10, Бабій Т., Мохначка 7.50 (і кличе всіх полонених, які працюють), адв. Денюк О., Ліманова 10, гр.-кат. Парох. Уряд Журавиця 50, Рокочий Іван, Тарнова Нижна 20, Жіноча Секція, Дубно (через Луцишин М.) 50, Михалович Василь 10, м-р Писюр Богдан, Дембе 42.

— В ХОРВАТІЇ створено окремий уряд для внутрішньої кольонізації та аграрних реформ. Передбачують переселення з густо заселених теренів, передусім до Босної.

Расові проблєми

Заходом УДК у Кракові 31. V. ц. р. відбувся реферат д-ра Ростислава Єндика на тему, подану в наголовку.

На вступі прелеґент підкреслив, що перші німці, а за ними й італійці, підняли боротьбу за чистоту раси та включили її до основ своєї націоналістичної ідеольоґії. **Расові проблеми є істотні для українського відродження і від них залежить наше буття або небуття не тільки в майбутньому, але вже й у сучасному.** Наші предки від найдавніших часів мали почуття расовости. Двадцяте століття перейде до історії людства як доба відкриття раси. Досі пояснювали всі явища зовнішніми впливами або механічним розвитком. Сьогодні стверджено, що расові чинники відіграють основну ролю в житті одиниці та суспільної ґрупи. На суть виховання складаються: розвиток духових прикмет, памятеве присвоєння частини духового дорібку предків і призвичаєння молодого покоління до переданих звичаїв і обичаїв. Роля спадщинного чинника в житті одиниці поширюється на цілу громаду й народ. Виховання має завданням удержати свою відрубність і створити на її основі культурні вартості, прикметні даному народові. В Европі почалася боротьба проти звироднінная та загибелі окремої людської породи, що має свій стиль і бажає його за всяку ціну вдержати.

Расові проблеми для нас актуальні. Перед нами такі теоретичні й практичні завдання в ділянці расовости: 1) означення нашого **расового складу в минулому й сучасному**; 2) означення **нашого расового місця серед сусідів і відмежування його від чужинців**; 3) **поправа нашої расовости**; 4) створення **провідної верстви**; 5) **обнова родинного життя.**

Означення нашого расового складу досі це вповні не виконане. Це можуть зробити тільки українські вчені. Расовий склад нашого народу узалежнений від двох чинників: 1) усіх тих народів, що перекочувалися через наші степи, і 2) східніх словян, що після розселення в 6-му столітті зайняли область над Дніпром і змішувалися з давніми мешканцями та пізнішими, що довше задержувалися в наших степах. Давні мешканці нашої землі були **динарської раси з примішкою середземноморської.**

Далі прелеґент обговорив характеристику українців, що їх подали **Чубринський і Хв. Вовк.** Вовк зачисляє українців до динарської раси. **Проф. І. Раковський** пише, що український народ — це мішанина 6 головних европейських первнів: динарського (ядранського), альпейського, східне-европейського, атлянтійського, середземноморського, сарматського й нордійського.

На думку прелеґента, Україну можна поділити на 4 полоси: 1) з перевагою динарців, субляпоноїдів й субнордійців, що замешкують Харківщину, Полтавщину, півд.-зах. і півн.-схід. Галичину, Лемківщину, Бойківщину, Холмщину й Буковину; 2) з перевагою динарців у таких околицях: Гуцульщина, Поділля по Дністер, Закарпаття, Таврія; 3) з перевагою нордійців: Радомищина в київській окрузі, Волинь, півд. Кубань, Курщина; 4) з перевагою динарців, субляпоноїдів і середземноморців: Чернигівщина, півд. Поділля, півд.-схід. Полтавщина, Київщина, Катеринославщина й середня Галичина.

Найчисленніше виступає серед українців — **динарська раса.** Дуже важну ролю відіграла в нас **нордійська раса.** Раса — це стиль, традиція. Треба підкреслити нашу расову відмінність від найближчих сусідів. Мішанці безумовно шкідливі для кожного народу, **виказують меншу відпорність, сумнівну мораль, — це розкладовий матеріял, руїнницький, анархістичний.** Приклад Греції в гелєністичній добі виказує наглядно небезпеку змішання рас. Народній інстинк відчуває небезпеку змішувань. Тому серед українського народу невеликий відсоток мішаних подруж. У с. Грімно в Комарнянщині (Галичина) було в 1901 р. 2,2% мішаних подруж, у 1931 р. — 2,1%. Між українцями в Надніпрянщині було від 3 до 4% мішаних подруж, поза Україною від 10 до 14%. Щодо жидів — то їхня велика шкідливість очевидна.

Далі прелеґент зясував справу **провідної верстви**, що відіграє велику ролю в державних народів. У XIX. стол. клали головну вагу на виховання, у XX. ст. звертають увагу на спадщинні прикмети. Провідна верства мусить мати постійність розвитку, щоб витворитися в окрему породу, придатну до ведення державних справ. Селянство, що спирається на **крови й землі**, відчуває й розуміє потребу провідної верстви. Майже всі тайни раси й провідної верстви можна вияснити подружжям і добором у ньому. Розводи, упадок розродности, штучні поронення, алькоголізм дітей — довго нищили нашу родину. Тому відновa родинного життя має йти в напрямі, що ставив би родину на належне їх місце домашнього вогнища. Подружий добір має бути наставлений на плекання раси й хисту. Жінка, як дружина й матір, помножує високовартісні спадщинні прикмети, втілені в дітей, у свому роді й нації. Наш нарід інстинктовно високо цінить родину й ніхто цього не може знищити. Загальна поправа нашої расовости мусить піти шляхом стерилізації недужих спадщинно, та створенням умовин добробуту. Необхідно зберігати відповідні закони, що нормуватимуть нашу спадщинність і вводити їх у своє власне життя. Треба плекати й розвивати шляхетні риси нашого народу. Тоді настане нова доба — романтики — романтики раси, щоб прославити чисту кров нашої землі.

—o—

ПАРТИЗАНКА В СОМАЛІ

РИМ, 5. 6. — В італійському Сомалі та в районі Гарраpу мусульманське населення під проводом підсташин, що служили в італійському кольоніяльному війську, підняло повстання проти анґлійської окупаційної влади. Причини до повстань дала, — як пише „Мондо Арабо" — профанація мошей, що їх уживають анґлійці як маґазини й казарми. До того долучилася ще погана поведінка південно-африканських і родезійських військ з мусульманськими достойниками. Району Міджуртії на сомалійському побережжі над Індійським океаном й досі не вдалося обсадити анґлійським військом.

ГОСТРІ СУТИЧКИ МІЖ АРАБАМИ Й ЖИДАМИ В БАҐДАДІ.

ДАМАСК, 5. 6. — З Тегерану повідомляють, що перемиря між новим кабінетом і анґлійцями в Баґдаді зовсім не причинилося до заспокоєння. В Баґдаді дійшло до вуличних боїв між арабами й жидами, тому що жиди із зрозумілих причин уладили прихильні анґлійцям демонстрації. Ці сутички прийняли такий поважний характер, що анґлійці знову дістали поручення схоронитися до будинку консуляту.

З українського життя

КРИНИЧЧИНА.

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГ. ЗБОРИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ У КРИНИЦІ.

Дня 28. травня ц. р. відбулися надзвичайні загальні збори Союзу Українських Кооператив у Криниці. Збори відкрив у віллі „Згода" голова Надз. Ради п. М. Янцур, вітаючи голову української кооперації в Ген. Губернаторстві през. Ю. Павликовського та представників німецької влади. На секретарів покликав пп. Івана Гембала і З. Марцюка. Метою зборів було — прийняти новий зразковий статут Ревіз. Союзу. Новий статут реферував, у заступстві за дир. Рев. Союзу д-ра Фостяківського, що захорів, през. Ю. Павликовський. По короткій дискусії над кожним параграфом статуту й по внесенню кількох стилістично-мовних поправок новий статут прийнято. В дискусії над статутом забирали слово: п. В. Пасічняк, представник кооп. „Наступ" у Ростоці Вел., д-р Гнатів із Мушини, м-р Т. Руденський із Поворозника, д-р І. Смолинський із Криниці, м-р Л. Крушельницький і інші. Статут читав п. Шевчук, член Надз. Ради СУК.

Точку: евентуальний вибір Надз. Ради — знято з порядку нарад, тому що в новому статуті прийнято такий самий численний її склад.

У внесках і запитах члени ставили різні запити до дирекції СУК, на які відповідали: дир. В. Вакуловський і м-р Л. Крушельницький.

Збори закінчено відспіванням нац. гимну.

СВЯТО МАТЕРИ В КРИНИЦІ.

В дні 29. травня ц. р. заходом Української Захоронки наші найменші вшанували окремим святом — найбільш жертвенну, працьовиту, але водночас і найменш помітну добродійку нації — українську матір. Свято відбулося в салі хлопячої бурси. Перед очима глядачів пересувалася, наче фільмова стрічка, багата програма свята, яке почалося пісенькою „Маріє, Діво, Царице Моя". Відтак Вірця Мацейовська проголосила віршик „Прийшов знову май". Далі діти, що вкрили сценку наче маки (на головах мали віночки з червоними квітами), відспівали „Прийшли ми нині, неньно". Потім Левко Гнатевич виголосив „Привіт Тобі, Дорога Мамо". Дуже гарний діяльог „Розмова про маму" вивели Маруся й Степан Криницькі. Ще одна пісенька „Наша мати, наша красна" і один вірш найменшої з найменших Мелі Криницької „Бозю, Бозю!" — і перша частина свята кінчається.

В другій частині свята бачили ми танок живих квітів із побажаннями. Перед очима глядачів дійсно танцювали малі живі троянди, братчики, фіялки, стокоротки й дзвіночки.

Третя частина — це забави: „Гарно в нашому садочку", „Ми, маленькі добродушки", „Небо синіє" і „Ах, жабки, сестрички милі". До кожної забави діти виходили в інших одягах.

Четверта частина — це знову пісеньки й вірші. Пісеньки: „Мати доню колисала", Мамо, кашки дай мені" та „Мамо, мамо" викликували рясні оплески. Віршики виголосили Тося, Маруся й Іванко Криницькі та Маруся Ціхонь.

Накінець діти вивели дві вправи: „Дитино, дитино" й „Весна вже, весна вже" та спільною молитвою „Поклін Тобі, о, Божа Мати" закінчили це симпатичне свято.

Підготовкою свята займалася солідно провідниця захоронки сестра Дозетея, за що належиться їй повне признання. Треба лише з жалем замітити, що частина старшого громадянства Криниці не доцінює належно праці захоронки, чого доказом було те, що на святі були головно мами дітвори й шкільна молодь. Захоронка працює, як Секція при УДК і проявляє живу діяльність. **К-р.**

ЛЕМКІВЩИНА.

КОНЦЕРТ У ЧЕСТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ В СЯНОЦІ.

Жіноча Секція УОТ у Сяноці влаштувала 1. VI. концерт у честь 70-тих роковин народження Лесі Українки. На програму склалися такі точки: Слово — п-ні Зарицька; вязанка пісень — хор „Сяніцький Боян" під проводом проф. Іваненка; „Сім Струн" Лесі Українки — подруги з Куреня Молоді; сольоспів — п. Гаврилів; рецитація творів Лесі Українки — м-р Ю. Геник-Березовський. Свято було добре підготоване. Тому, що гості входили на салю з опізненням, не всі чули дуже добрий реферат п-ні Зарицької. „Сім Струн" Лесі Українки — це була блискуча інсценізація, вдала під кожним оглядом. Свято почалося з півгодинним опізненням із вини громадянства. Приявних було понад 1.200 осіб. Прийшли майже всі сяніцькі українці й гості з околиці.

Виступ Ю. Геник-Березовського — це дальший доказ, що він — справжній мистець, яких у нас у цій ділянці нема. Рецитація творів Лесі Українки була блискуча, захоплююча. Вся публика відчула силу й чар цим способом передаваного слова. В Г.-Березовського всі рухи й міміка природні, сильний голос і добра дикція. Нам прийшлось почути мистця ще перед концертом у суботу на комерсі. Тут рецитував Березовський „Сини", „Военні школи", „Побожна" — Стефаника і „Парубоцька справа" — Черемшини. Нам усім здавалося, що мистець найкраще передає таки Стефаника. Всі ці рецитації на комерсі перевищили наші сподівання, передусім „Сини" Стефаника, якого твори викликують захоплення не тільки в своїх, але і в чужих. На жаль, у нас нема культу й нема належного зрозуміння до живого слова. А живе слово, по-мистецьки передане, дає незвичайне враження і має великий виховний вплив на кожного.

Юрій Таркович.

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ.

Вільгельмсгафен, 5. 6. — Другого дня латинських Зелених Свят відправили в церкві фльоти у **Вільгельмсгафені** заупокійну Службу Божу за моряків, що 27. 5. згинули на лінійному кораблі **„Бісмарк"**. Церква була переповнена вірними. Над престолом виписали великими буквами назву затопленого корабля. Декан фльоти виголосив проповідь, якої провідною думкою була геройська боротьба й геройська смерть.

—o—

ПАПА З НАГОДИ 50-ЛІТТЯ ЕНЦИКЛІКИ „РЕРУМ НОВАРУМ"

РИМ, 5. 6. — З нагоди 50-ліття появи енцикліки „Рерум Новарум" — Папа виголосив 1. 6. радіопромову. *Папа Пій XII.* ствердив на вступі, що все, що Лев III. сказав у своїй енцикліці про суспільні справи, було випливом переконання, що Церква має забирати голос також у суспільних справах. Це має значіння також і для сьогодні не в тому розумінні, що Церква повинна надавати форми для практичого введення в життя суспільного ладу, бо це діло світської влади, тільки, щоб ствердити, що основи суспільного ладу, які належать до чисто моральних справ, мусять бути в згоді з незмінним ладом, що й встановив Бог шляхом природних законів і обявлення.

Згідно з цією енциклікою, сама природа звязала приватну власність якнайтісніше з людською суспільністю, особливо з істнуванням і розвитком родини. Родина — це природні підвалини державної сили, що постійно відроджуються. Вкінці Папа підкреслив, що ці засади творитимуть підстави, на яких працюватимуть над майбутньою організацією нового ладу, що виведе світ з небезпек теперішньої війни, в надії, що цей лад заведуть мирно й на основах справедливости.

—o—

Дрібні оголошення

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба вплачувати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часописи на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. ...
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei". Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79